

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

זיכוד החומר הוא יסוד לעבודת ה'

החומריות היא תחילה לעבודת ה', וכל עוד שאין האדם מזכך גופו מרצונותיו השליליים אין עבודתו בתורה ובעבודה עולה יפה, ואין מנוס מלפרוש עצמו מכל התאות הגופניות והפחותות, כי אין הקדושה האלוקית נמשכת אחר האדם המעובה בחומריות.

וטרם נפרש הלאה את הכתוב מן הראוי להבהיר שאין בכונותינו לומר חליה שעל האדם לסגף את גופו החומרית, כיון שבימינו אנו אין אנו רשאים לכך מאחר שהגופות הם חלושות, ובמקום זיכוד עלול לבוא לידי כמה חטאים אם יחלש גופו ח"ו, אלא עליו לאמוד בפלס מה הם הדברים החיוניים שגופו זקוק להם לצורך קיומו, ומה הם הדברים שהם בגדר מותרות, ומן המותרות עליו לפרוש.

אולם בתחילת דרכו של אדם מן הראוי שיטה עצמו אל הקיצוניות לזמן מה, חזאת כדי להרגיל את עצמו אל הטוב, וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פרק ב' הלכה ב). שכשרוצים להיפטר מאיזו מידה רעה וכיצא בזה, צריכים ללכת בדרך הקיצונית לצד השני, וז"ל:

וכיצד היא הפואתם, מי שהוא בעל חימה אומרים לו להנהיג עצמו שאם הוכה וקולל לא ירגיש כלל, וילך בדרך זו זמן מרובה, עד שיתעקר החימה מלבו, ואם היה גבה לבה ינהיג עצמו בבזיון הרבה, וישב למטה מן הכל, וילבש בלויי סחבות המבזות את לובשיהם, וכיוצא בדברים אלו, עד שיעקר גובה הלב ממנו, ויחזור לדרך האמצעית שהוא דרך הטובה, ולכשיחזור לדרך האמצעית ילך בה כל ימיו, ועל קו זה יעשה בשאר כל הדעות, אם היה רחוק לקצה האחד יחיק עצמו לקצה השני, וינהוג בו זמן רב, עד שיחזור בו לדרך הטובה, והיא מידה בינונית שבכל דיעה ודיעה, עכ"ל.

הרי לך מדבריו הדרך שיבור לו האדם הרוצה לשבר את מידותיו, בתחילה יבחר ללכת מן הקצה אל הקצה השני, ורק אחר כך יוכל לחזור לדרך הממוצע.

ועתה נשוב לבאר המשך הכתובים, כיון שרואה היצר שהאדם מכיר במזימתו, ומעתה לא יועיל לו הפיתוי להישאר גם עם הגופניות, על כן מוכרח גם הוא לרפות את ידיו מלהחזיק בו ומלאך רע יענה אמן בעל כרחו, וזהו אמרו 'ויאמר פרעה, אנכי אשלח אתכם, וזבחתם לה' אלקיכם במדבר', אולם היצר פרעה מודיע את האדם: 'רק הרחק לא תרחיקו ללכת' כלומר, דע לך שעדיין אינך ברשותך, כי עדיין נתנה לי הרשות לעכב אותך בעת שתכשיע עצמך להעלות עליה נוספת, כי בכל עת שהאדם עומד להתעלות ניתן רשות ליצר לעכב, ועל האדם שוב להתעקש עד שזוכה שוב לנצחון, וזהו עבודת האדם כל ימיו עלי אדמות, מלחמה, נצחון, והתעלות, ושוב מלחמה נצחון והתעלות.

אולם לאמיתו של דבר חפץ היצר שהאדם יהיה הכובש, כי לא נברא יצר הרע אלא כדי לגרום נחת רוח ליצרו, כי לולא היצר לא היה חידוש בעבודת האדם כי מעצמו יתאוה לעבוד את בוראו, ואין ניכר יוקרא דמלכא כי אם על ידי היצר המונע את האדם מלעבוד את ה' ואף על פי כן מתגבר האדם ועובד את ה'. ואז כשהאדם כובש את יצרו הוא שמחה גם להיצר, כי זרכו נעשה נחת רוח ליצרו, על כן מבקש היצר מהאדם 'העתירו בעדי' כלומר עליך העתיבי בתפילה על הצלחתך לנצחתי, ודע לך שאותה תפילה תביא גם טובתי כי הצלחתך היא הצלחתי....

ויקרא פרעה אל משה ואהרן ויאמר לכו וכוזבו לאלהיכם בארץ: ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים נזכר לה' אלקינו הן נזכר את ה' תועבת מצרים לעיניהם ולא יסלקנו: ורדף שלשה ימים נגד פפרו וזכרתו לה' אלהיו ואמר אלקי: ויאמר פרעה אנכי אשלח ארבע חבתיים לה' אלקיכם פפרו רק תרחק לא תרחיקו ללכת העתירו בעדי: (ח, כא-כז)

איתא בספרים הקדושים שפרעה מורה על היצר הרע, כי כמותו כפרעה, כשם שפרעה מייאן לשלח את ישראל מטומאת מצרים, כך ממאן היצר הרע לשחרר את האיש הישראלי מתאוות נפשו הבהמית שהיא גם כן בחינת מצרים, כי יודע שרק אם ינתק האדם את עצמו מן החומריות תהיה עבודתו רצויה.

והנה גם אם אין האדם מבקש להתנזר מן החומריות, ועדיין אין עבודתו תמה להשי"ת, אין היצר מניחו לעבוד את ה', כי בסופו של דבר יש גם בעבודה זו איזה ערך, אולם בזאת הוא עוד מוכן להתפשר, וכשרואה שהאדם עומד על שלו ומתעקש להרחיק עצמו מן הכיעור החומרי ולעבוד את ה', אז מבקש לעשות עמו 'פשרה', ואומר לו: 'לכו עבדו את ה' בארץ - אניח אותך לעבוד את ה', אולם אל תרחיק עצמך כליל מן הארציות, אלא תן חלק יפה לנשמה, וגם מן החומר אל תנח ידך ותדשן את גופך במטעמים.

וכפרעה בשעתו שזמם בכך להטעות את ישראל כאילו מניח להם לעבוד עבודה בארץ, כי ידע אותו רשע שרק אחר שיכיר ישראל לצאת מארצה של מצרים וינתקו עצמם מחלאת טומאתה אז תעלה עבודתם יפה, וכשתהיה עבודתם רצויה וינתקו בכך אורות הקדושה, וכשיתעלו ויתענגו מהקדושה העליונה שוב לא יתנו לבם לשוב מצרימה, על כן ביקש שיעבדו את בוראם רק בעודם שקועים בתוך זוהמתה של מצרים, שם לא תהיה ביכולתם לכוון דעתם לשם שמים, ומעשיהם יהיו מעורים עם מחשבות פיגול, ומובן מאליו שבכגון דא לא יזכר להכיר באור הקדושה, ומשיכו הלאה לעבוד את מצרים. כך גם היצר הרשע בראותו שאין מנוס מלהתיר את כבליו מן החפץ לעבוד עבודה תמה, הינו מייעצו לעבוד את בוראו מבלי לברוח מעסקי החומר, בידעו שכל עוד נמשך האדם אחרי החומריות תהיה גם עבודתו מעורה בנגיעות ופניות שונות, ולא תעלה עבודתו לרצון, וכתוצאה מכך לא יזכה לאור הקדושה, ואז תתמט התלהבותו לעבוד עבודה, ואולי יפסור עצמו מלעבוד שוב את ה' אחר ראותו שאין הברכה מצויה בעבודתו.

מתשובת משה אל פרעה עליו ללמוד מה לו להחפץ בעבודה להשיב ליצרו, 'לא נכון הדבר לעשות כן, הן נזכר את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסלקנו?' כלומר: היסוד הראשון בעבודתנו היא זביחת מצרים, היינו להתרחק מתועבותיהם ולזכך הנפש מכל טיפופיהם, וללא ספק שבעודנו במצרים לא נוכל לטהר את נשמותינו מזוהמתה, ואם כן אין מנוס מלעזוב את מצרים כי רק אחר שנהיה מזככים מזוהמתן נוכל גם לעבוד את בוראינו בקום ועשה, ועל כן 'דרך שלשת ימים נגד במדבר'.

כעין זה עליו להשיב אל היצר המפתה אותו לענג את הנשמה והגוף גם יחד, עליו לענות להכסיל כאילו: וכי תעלה על דעתך שיחשב עבודתי לפני בוראי עבדי נוהן דרוך לתאוותי ולמאווי הגופניים? הלוא זביחת

זארא
כ"ה שבת תשפ"ג
המנוח לוי אופק דודסלים
זמני הדלקת הנרות ומצ"ש
4:26 הדרה"ג
5:42 מוצ"ש"ק
6:20 ר"ת
סוף זמן קריאת שמע ותפילה
סוף ש"א 8:21 | סוף ת"א 9:35
סוף ש"ב 9:11 | סוף ת"ב 10:04
המנוח לוי שיעון הורף |
גיליון מס':
658

טיב המערכת

ענתה תראה

העולם מספר בבדיחות על אדם אחד שהיתה שענתו דחוקה מאוד, בצד לו הרים את עיניו השמימה והתפלל מעומק לבו, וכך אמר: רבונו של עולם אם תושיע אותי מהדחקות הזו שאני נמצא בה אני מבטיחך כי אשתפר ואשנה את מעשיי לטובה. והנה למחרת היום מגיע לביתו שליח מטעם בית המשפט עם הודעה כי קרוב משפחה זקן נפטר והשאיר לו ירושה גדולה, בבת אחת אורו עיניו, אבל אז הוא נזכר בהבטחתו מאתמול ואמר: רבונו של עולם אל נא תטרח עבדך כי כבר הסתדרתי לבד...

גם פרעה נהג כך, בכל פעם שהכביד הקב"ה עליו את סכותיו היה מתחנן לפני משה רבינו שתיפסק המכה וכי הוא יוציא את בני ישראל ממצרים, אבל אחרי שפסקה המכה הוא שכח את כל הבטחותיו, יזידא פרעה כי חדל המטר והברד והקולות יוספו לחטא, וזה לא קרה פעם אחת ולא פעמיים עשר סכות הוא קיבל ובכל פעם הוא מתחנן ומבטיח, והדבר חוזר על עצמו שוב ושוב עד שבמכה האחרונה הוא כבר לא יכול יותר ומשלח את בני ישראל, אבל גם אז הוא התחרט ויצא לדרך אחריהם.

כשאנחנו לומדים את הפרשיות הללו אנחנו חושבים בליבנו על פרעה: איזה שוטה איזה טיפש, אם היה נכנע כבר בפעם הראשונה היה חוסך מעצמו ומעמו את כל שאר הסכות, אבל הוא בטיפשותו התעקש וחסף עד ועוד, ועכשיו בואו נשאל את עצמינו: האם אנחנו לא מתנהגים גם כן? כשאדם נמצא בשעת צרה, הוא מקבל עליו כל מיני קבלות טובות בשביל שיעצא מהדחק ומהצרה שבה הוא נמצא, אבל ברגע שהמשבר עבר, הוא שוכח את כל הקבלות.

אנו נמצאים בעיצומם של ימי השובריים שצדיקים אמרו שהם ימי תשובה ותחנון, גם מעלה יש בימים אלו יותר מבימי אלו, כי כעת התשובה היא מאהבה ולא ספחד ומאימת הדין, זהו זמן טוב לחזור אל הקבלות הטובות שלנו, ולהראות לקב"ה שאנחנו ממשיכים עם הקבלות והמעשים טובים גם אחרי הישועה, כי אנחנו לא כמו פרעהו (לפי טיב תורה-זארא)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

עדכוני קבלת קהל 0534-100024

הלכות ומנהגי שובבי"ם

ימי התענית
יום חמישי

א. בלבוש (א"ח סי' תרפ"ה ס"א) כתב וז"ל, יש מקומות שנוהגין בשנת העיבור לקבוע תענית בכל יום חמישי לפרשיות שובבי"ם ע"כ, והעתיקו המנ"א (שם), וכתב באליהו זוטא (שם סק"ז) דזכין שקובעים התעניות הללו משנה לשנה, אינו בכלל אין גזרין תענית על הציבור בתחילה ביום חמישי המבואר בשו"ע (סי' תקפ"ג).

ב. והטעם שנהגו להתענות ביום חמישי כתב האליהו רבא (סי' תרפ"ה ס"ק י"א) לפי דברי הלבוש שסובר שכל התענית של שובבי"ם הוא רק בשנת העיבור, משום דבשנה מעוברת עלולים הנשים להפיל עובריהם, ולכן תקנו להתענות תענית שובבי"ם, ולפ"ז מתענים דוקא ביום חמישי וכדאיתא בגמרא תענית (דף טו) דאנשי מעמד התענו והתפללו ביום חמישי לבל תפיל אשה פרי בטנה, ולכן תקנו דהתענית יהיה ביום חמישי.

ג. עוד טעם שנהגו להתענות ביום חמישי כתב בליקוטי מהרי"ח (ה"ג מנהיג חדש סב"ב) בשם הרה"ק בעל מאור ושמש זיע"א דבאמת היו צריכים להתענות ביום השישי כיון שהוא נגד מדת היסוד שהוא מדה שישית כידוע, אך מחמת שא"א להתענות בערב שבת לכן מקדימין ליום חמישי עכ"ל, וכן המנהג פשוט בכל המקומות, להתענות דייקא ביום חמישי.

ד. ועיין בשערי תשובה (סי' תרפ"ה סק"ג) שדן כשחל ראש חודש או ט"ו בשבט ביום חמישי, אם אפשר להשלימי בפרשת תרומה תצוה או כיון שנדחה ידחה עיי"ש, עכ"פ מזה נראה שהמנהג היה להתענות רק ביום חמישי, מדלא כתב שאפשר להתענות ביום אחר וכש"נ.

יום שני חמישי

ז. בטור ובשו"ע (א"ח סי' קל"ה) כתוב שהטעם שאומרים תחנונים (תפילה הוא הו"ח) בשני יומי חמישי, לפי שהם ימי רצון, לפי שארבעים יום של קבלת לוחות אחרונות שהיו ימי רצון, עלה משה רבינו ביום חמישי וירד ביום שני, ולכן כיון שהם ימי רצון כתב שם הטור דיש שנהגו גם להתענות בימים אלו, עיי"ש בטור (סי' קל"ה) ובשו"ע (לשמן סי' תקפ"ט ס"ג).

ו. והמבואר דימי שני וחמישי הם ימי רצון, וכן מובא בספר שערי רוח הקודש (שם ט' ז"ל), הטעם שנהגו להתענות בשני יומי חמישי בכל שבוע, מפני כי הגבורה וההדר שולטים בימים אלו, והנה הם מדות הדין ולכן המתעבה בהם יכוין להמתיק דיני הגבורה ע"י החסד ודיני ההוד ע"י הנצח עכ"ל.

ז. וכיון שנתבאר שבשני יומי חמישי הם ימי רצון ולכן אם רוצה לצום יום אחד בשבוע יתענה ביום חמישי, כיון דהוא זמן עת רצון, וגם הוא יותר מועיל כיון שהוא יותר קרוב ליום שישי וכנ"ל, אבל מי שרוצה להתענות יותר מיום אחד או כשחל יום חמישי בימים שאין אומרים תחנון, יצוה שני יום דגם יום זה הוא עת רצון, וכמשי"כ לעיל בשם הטור והשו"ע (ב"י קל"ה) והשער רוח הקודש עיי"ש, וכן היה המנהג בכמה מקומות להתענות בשני יומי חמישי בימי השובבי"ם, וכדוהבא מנהג זה בב"א"ל (סי' תקס"ז ס"ב ד"ה ויש מהגיד).

יום ששי

ז. המחבר (א"ח סי' רמ"ט סק"ב ב) כתב דדרך אנשי מעשה להתענות בכל ערב שבת, והטעם כדי שיהיו תאבים לאכול בלילה (כ"ב שם ס"ק י"ח).

אבל האחרונים הסכימו דאין להתענות בערב שבת, כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה (כ"ב שם, מביא שם ס"ק ז', מ"ב שם ס"ק י"ח).

אמנם השו"ע הרב (שם סק"ב י"ב) כתב דאין קובעים תענית לכתחילה בערב שבת, אא"כ שיטעום מעט קודם קבלת שבת, כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, וכ"כ במקור חיים (סי' ת"ח) שבערב שב"ק אין להשלים התענית.

ט. אולם אם מתענה רצופות, מותר לו להתענות כל היום (סי' תה"ח).

והנה תענית שובבי"ם אפשר לקבועם ביום ששי, כדברי המחבר (ת"י) כיון שאם יתענו באחד מימי השבוע, יכול לגרום לביטול תורה, וכבר כתב בשו"ע הרב (שם סק"ב י"ג) שאיסור זה שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, איסור קל הוא, ולא חששו לו אלא שלא לקבוע בו התענית לכתחילה, כשאפשר לקבוע ביום אחר (כ"ב), ובפרט אם אינו משלים התענית.

י. והוא כבר מנהג קדמון, שידוע שיום הששי הוא מדת היסוד, בו מסוגל ביותר לתקן תיקון זה מדה של אותו היום, בסוד הכתוב (שמות ט"ז ד' דבר יום ביומו).

וגם המנהג להתענות ביום הששי הוא מהדרכות של הרה"ק מהר"ם מטשערנאביל ז"ע כנודע, וכן הדריכו בניו הצדיק לכל אנ"ש, שיתענו תענית אלו של שובבי"ם ביום הששי (ומביא הדברי יחזקאל פ' שמוח).

טיב הבנין

גודל מעלת התפילה בכל המצבים

לך אל פרעה בבוקר קודם שיסיפיק פרעה להתפלל

בפרשתו (שמות ט' טו) "לך אל פרעה בבוקר הנה יוצא המימה וצבת לקראתו על שפת היאור". מאמר נורא הובא בספר"ק, שלכן צוה הקב"ה למשה שיזדרז וילך אל פרעה דייקא בבוקר השכם, כי אפילו פרעה הרשע ידע והבין את גודל כחה של תפילה, על כן השכים בבוקר להתפלל אל ה' שיצליח דרכו, ולכן צוה הקב"ה למשה רבינו שיזדרז ויקדים להתראות לפרעה דייקא טרם שיסיפיק להתפלל, כי אפילו תפילת הרשע כאשר באה מעומק הלב, מקובלת לפני ה', ואז כבר לא יהיה ביכולת להביא עליו מכת דם, אחרי שכבר פעל בתפילתו.

אם תפילת פרעה עושה רושם כל שכן שהישראל נענה בכל מצב

והדברים מבהילים עד כמה גדולה ונשגבה כוחה של תפילה, שאפילו תפילת גוי מגושם ומשוקץ כפרעה הרשע, עושה רושם ומסוגלת לבטל גזירות שמים.

קל וחומר בן בנו של קל וחומר, תפילת איש הישראלי העומד בתפילה ובתחנונים מעומק לבו, בוודאי בוקעת היא רקיעים, ואף אם אין מעשיו צדיקים וח"ו נכשל בעבירות יהיה באיזה מצב שיהיה, בוודאי מעלת הישראל יתירה ומשובחת פי כמה וכמה מהגוי המגושם, ואם תפילת פרעה הרשע מועלת ומקובלת, כל שכן שתפילת בן ישראל שיש לו נשמה קדושה חלק אלוקי ממעל, חשובה היא עד מאוד.

בני ישראל חביבין לפני השי"ת אף בשפל המצב

ורמז נפלא מתאמרא בשם הצדיקים על הפסוק הנאמר בפרשת וגיש בעת שירד יעקב אבינו למצרים (בראשית מו ב) "ויאמר אליהם לישראל במראת הלילה ויאמרו יעקב יעקב ויאמרו הנני" ופירש ברש"י "יעקב יעקב" לשון חיבה. ולכאורה קשה שאם אכן בא הכתוב לגלות בזה חיבתו של יעקב, היה צריך לקרוא לו בשם "ישראל" אשר הוא כידוע רומז על מדינתה יתירה, וכדאיתא בספר"ק דבזמן שישראל עושים רצונו של מקום אז הם נקראים בשם "ישראל", וכשאין עושים רצונו של מקום נקראים בשם "יעקב", ואם כן למה נקט כאן בלשון יעקב שהוא רומז על מדינתה פחותה.

ותירצו שהתורה באה לנו להורות בזה שאפילו אם נמצא האדם בשפל המדינה במצב של אין עושיין רצונו של מקום, בחינת יעקב, אף על פי כן חביב הוא לפני המקום, והשי"ת מצפה לשמוע בקשתו ותפילתו, וזהו שאמר "יעקב יעקב" לשון חיבה, שאף בשפל המצב חביבין הם לפני השי"ת ומתאווה להאזין ותפילתו.

פרעה הכביד את העבודה על בני ישראל כדי שלא יוכלו להתפלל

ומבואר בספרים הק', דלכן צוה פרעה להכביד את העבודה על בני ישראל, כי פרעה היה יודע ומכיר גודל כח התפילה ובפרט תפילה שנובעת מלב נשבר, שכחה רב ומקובלת מיד, וחשש מאוד שבני ישראל בכוח תפילתם יפעלו שיוציאם ממצרים, וינקום נקמתם בפרעה ובכל עבדיו, לכן התחכם להכביד עליהם ולשעבדם בעבודה קשה, כדי שלא יהיה להם זמן וכח להתפלל.

ואכן מציונו שכאשר מת מלך מצרים והיתה באותו היום קצת הרווחה לישראל מהעבודה, מיד תפסו אומנות אבותיהם כמו שאמר הכתוב (שמות ג' כ"ז) "ויהי בימים הרבים ההם יומת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ויטעו שעתם אל אלהיהם מן העבודה". ואף על פי שהיו אז משוקעים בטומאת מצרים, והיו בשפל המצב, העיילה תפילתם כמאמר הכתוב "וישמע אלהים את נאקתם" וגו', כי התפילה מועלת אף מהפחותים אף על פי שאינו הגון, ואף על פי שאינו כדאי לכן מצד זכותו.

וכמו כן כל אדם כאשר שופך שיח וזועק ומתפלל אל ה' מעומק לבו בעת צרה שיושיעו מצרותו, בוודאי כחו רב ונשגב עד מאוד, ולא תשוב תפילתו וריקם, כי התפילה מעמיק הלב בוקעת רקיעים ומקובלת לפני המקום.

אף פרעה הרשע הכיר והודה בגודל מעלת התפילה

ודבר נפלא למדנו מן הכתובים שבסוד המכות, שמפשוטו המקראות מוכח בפירוש שאף פרעה הרשע לא היה אצלו אף צל של ספק על כחה של תפילה, וכלל לא פקפק על כך שהיא מועילה, וכמו שנאמר (שמות ט' ט) "ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמרו העתירו אל

ה' ויסר הצפרדעים" וגו'. וכן אמר (פסוק כ"ג) "העתירו בעדי". ובמכת ברד נאמר (שם ט"ו כ"ב) "העתירו אל ה' ורב מהיות קולות וברד וגו'. וכל הויכוח עם משה רבינו סובב והולך רק "למתי אעתיך לך" וגו' (שם ט"ו, ט"ז) אך גם פרעה הודה שעצם התפילה מועלת. וכן בשאר המכות מציונו שהתורה האריכה ביותר בענין סדרי התפילות שהיו שם, ועושים עסק גדול מזה, והיא הוראה לדורות על גודל מעלת התפילה שמועילה ומקובלת.

אף אחר גזר דין יכולים להפכו לרחמים על ידי התפילה

עוד זאת חובה עלינו להשריש בלבינו האמונה בכח התפילה, ואל יתיאש מלעורר רחמים אף אם נראה בעיניו שדורך הטבע ח"ו אין תקוה וישועה, וכבר אמרו חכמינו ז"ל (ברכות ט' אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. וכתב הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א (פרי דעת חתומים) שדוד המלך ע"ה פעל שאפילו חרב חדה היינו אפילו אם כבר נגזר הדין על פי בית דין שלמעלה עם כל זה יוכל להתהפך הכל לטוב מצד רחמי שמים, וזהו הכוונה 'אל ימנע עצמו מן הרחמים' דהיינו שמצד הרחמים אפשר לפעול אף למעלה מדרך הטבע ואפילו אחר שכבר נגזר הדין יכולים על ידי תפילה להפכו לרחמים.

ונוראות כתב בשיטה מקובצת על מה דאיתא בגמרא (כתובות קד) שבאותו היום שמת רבינו הקדוש, גזרו החכמים תענית על הציבור, ונתקבצו להתפלל ולעורר רחמים לרפואתו של רבינו הקדוש, והכריזו החכמים ואמרו שכל מי שיבוא ויאמר שנסתלק רבי מן העולם, ידקר בחרב.

וביאר בשיטה מקובצת הטעם שאמרו זאת, מפני שחששו שאם יבואו לבשר למתפללים שמת רבי, הרי בוודאי יפסיקו ויחדלו מתפילתם, כי מסתמא לא יעלה על דעתם להתפלל על תחיית המתים, ועל כן נתחכמו החכמים ואסרו לומר שמת רבי, ועל ידי זה ימשיכו להתפלל בעוז אף אחר פטירתו, וגדול כח התפילה שמסוגלת אף להחיות מתים, ויכולו לפעול בתפילתם להחיות את רבינו הקדוש לחיים.

נמצינו למדים שאף אחר שנגזרה גזירה ונראה שחלילה אין עוד תקוה, אסור להתיאש מן התפילה, כי רב כחה וסגולתה לבטל כל גזירות רעות אפילו אחר גזר דין.

והנה גם בימינו אנו יש לפעמים אשר מפני דברי הרופאים שמודיעים שמבחינתם אין סיכוי שיקום החולה מחוליו ח"ו, על ידי זה מתרפים הידיים ומתיאשים מלהתפלל עוד על החולה המוסכן, וכל זה מפני שאין מאמינים שהתפילה מועלת אף לאחר גזר דין, אך האמת מבואר שבכל מצב שהוא אפשר לפעול בתפילה ותחנונים, ויש בכחה אפילו להחיות מתים, ועל כן חלילה לו להאדם להכניס בלבו הרגשות של יאוש, אלא אדרבא יתחוק באמונה בדברי חכמינו ז"ל שהוהירו 'אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'.

תכלית התפילה להשיג קרבת אלוקים

וחובה עלינו לדעת מה שמבואר מפי ספרים וסופרים, שענין התפילה אינה בגדר אמצעי להשיג מבוקשו, כגון שאם יחסר לו משהו ימצא פתורו על ידי התפילה, אלא עצם התפילה היא מטרה לשלעצמה להתדבק על ידה בחי העולמים, להגיע למעלת "ואני קרבת אלוקים לי טוב", שהיא המחברת ומקשרת את האדם עם כביכול הבורא יתברך שמו להרגיש ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

ועלינו לדעת שאף אם לפעמים באים על האדם יסורין ח"ו, אין זה אלא שמחמת מעשיו הרעים נתרופף הקשר שבינו לבין קונו, ונתרחק מדביקות הבורא, ועל כן מוכיירין לו את מן השמים, כדי שיתעורר ויצעק אל ה' ויתאמץ בתפילה לחדש שוב את הדביקות והקירבה אל הבורא, ואז בוודאי 'שב ורפא לו'.

וזהו סוד "את אשר יאהב ה' יוכיח" כי עצם הצרה והתוכחה הבאה אל האדם, מורה שהקב"ה אוהבו ורוצה בתשובתו ומצפה להאזין לתפילתו, ועל כן מוכיירו ומעוררו שישבו אליו להיות דבוק בו יתברך שמו.

ובגמרא (מילה כ"ג) אמרינן 'להואי שיתפלל אדם כל היום כולו, והיינו מפני שאין התפילה באה כאמצעי כדי לפעול ישועות וכדומה, אלא עצם התפילה היא דביקות האדם עם הבורא, ועל כן אמרו שהלואי יתפלל האדם ויהיה בדביקות והתעלות במשך כל שעות היום. (נכמון שקבעו חכמינו זמן וזמן לתפילה לרדו, אך צריך האדם שידע את אשר לפניו, וכיז בערכה הם של זמן תפילתו, שנשפם תפילתו ומתקשרת אל הבורא בדביקות עצומה).

ויהי רצון שנוכח להתחזק ולהאמין בגודל כח התפילה בכל עת ובכל מצב, והשי"ת ישמע שעתותינו ויקבל תחנונינו אמן.

למען ידע כי אני ה'

בקרב הארץ

"הגני משליחך כבד את הערב, ומלאו בתי מצרים את הערב, וגם הארמה אשר הם עליה, והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עמך עליה לבלתי יהיה שם ערב, למען ידע כי אני ה' בקרב הארץ, ושמי פדות בין עמי ובין עמך" (ת"ת ט"ו)

הדקדוקים ידועים, ראשית, מה הוסיף הכתוב בלשון "וגם האדמה אשר הם עליה", אחר שכבר הזכיר בן ובעמך ובבתין ומלאו בתי מצרים וכו'. וכבר נודע פירושו המופלא של הרבי ר' העשיל זצוק"ל בספרו "תנוכת התורה", ודברי תורה כפטיש יפוצץ סלע מתחלקים לכמה טעמים ואופנים.

עוד מציינו במכת ערוב שנאמר בה 'למען ידע פי אני ה' בקרב הארץ', ולא מציינו בשום מכה כאי לישא כי אם 'כי אני ה', או 'כי אני ה' אלקינו, אבל כאן הוסיף להודיעו יותר 'כי אני ה' בקרב הארץ', וצריך ביאור מה יש בה במכה זו יותר משאר מכות בהודעה המיוחדת לה שהוא 'בקרב הארץ' דייקא, וצריך ביאור.

גם לשון 'אשר עמי עומד עליה' צריך ביאור, ותגסי במה שהזכיר את ארץ גושן, או שיוסיף מושב בני ישראל, ומהו פשר הלשון 'אשר עמי עומד עליה'. תו נאמר כאן במכת ערוב: 'ושמי פדות בין עמי ובין עמך', וקשה שהלא כבר אמר זאת בפסוק הקודם: 'הפליתי ביום ההוא את ארץ גושן', ולמה כפל ואומר שוב 'ושמי פדות בין עמי ובין עמך'.

ברם, הנה אמר לו ומלאו בתין ובתי כל מצרים את הערב, ויכולו המצריים לחשוב אם כן נברח אל גושן שבכוכבי בתי בני ישראל ושם לא יפגענו הערוב. וסברא זו לא שייכא בשאר מכות, שכן כולם תלויים במקצא ולא במקום, הדרם היה בכל כוס מים שהייתה למצרי ואינה תלויה במקום המצא, וכן הצפרדע נכנסה בתוך אכלם ובתוך כריסם ללא שינוי מקום הימצאם, וכן הכינים והדבר, השחין ושאר מכות. אבל מכת ערוב שהמקום גורם, כמ"ש שהמקום נתמלא חיות רעות, חשבו המצריים דמהיה בה שינוי מקום, ויכולים לברוח לגושן, שכן הפליתי ביום ההוא את ארץ גושן לבלתי יהיה שם ערב.

לפיכך הוסיף הכתוב לומר "וגם האדמה אשר הם עליה", שאם יברח לו המצרי אל גושן, הרי גם באותה פיסת אדמה שהיה עליה ירדוף אחריו הערוב במיוחד בשבילו, על אף שבכללות ארץ ערוב בגושן, כי לא הפליתי את ארץ גושן רק במקום 'אשר עמי עומד עליה' בלבד. ועל כך כפל ואמר, לאמר, 'ושמי פדות בין עמי ובין עמך', שבתוך ארץ גושן עצמה גם כן יהיה חילוק ופדות ביניהם, שאם יבוא שם המצרי יהיה לו ערוב.

והנה מתוך כל זה נודע כי אני ה' 'בקרב הארץ' דייקא, שבקרב הארץ עצמה ניכר החילוק והפדות, כאשר המצרי והישראל עומדים זה אצל זה, שלמצרי במקום עמידתו מגיע הערוב ולישראל לא, ובאותו מקום עצמו באותה פיסת אדמה, במקום דריכת רגלי המצרי הגיע הערוב ואילו במקום אשר עמי עומד עליה לא בא, ומכאן תדע כי אני ה' בקרב הארץ עצמה.

• § •

ישב פעם הגאון הצדיק רבי שמעון סופר זצוק"ל בנו של מרן החתם סופר זצוק"ל ורבה הגדול של העיר קראקא בחברת בניו ומקורביו, והיו משוחחים כדרכם בעניינים שונים.

בין הדברים שיבא אחד הנוכחים את גדולתו של הרב בתורה ובקדושה, תיכף כששמע הרב שמדברים שבחוהו התכרכמו פניו, הוא התמלא בושה וכלימנו והחל לדבר בגנות עצמו שאין בו ולא כלום, והרי הוא כמו כלי המלא ריקנות עד גדות... ואם היו מכירים בו בפנימיותו היו יודעים עד כמה עצומה ריקנותו, ושהוא עתיד ליתן את הדין על כך לאחר מאה ועשרים, והארץ דברו מגדול גנותו.

הרבנית הצדקנית מחברתו בקודש שישבה מן הצד לא יכלה לסבול דיבורים שכאלו, היא פנתה לבעלה הגדול ואמרה, מדוע תאמר כך שאינך כלום? הרי מי כמוני יודעת עצם גדולת נפשי בקדושה ותיקון המידות ובכל מידה נגות! ס'איז גארנישט! - ביטל הרב את דבריה במחי יד, אך בכך שום גדלות...

לא נחה דעתה של הרבנית, והמשיכה לשאול, והרי מדי יום ביומו עולים כאן רבים מבני העיר בשאלותיהם, מי דברו הלכה ומי דברו מסחר ומי דברו רעה והוגנת שנצרך לו, ולכולם הנך עונה תשובות סדורות וברורות בסבר פנים יפות! ס'איז גארנישט! - חזר והיה על פסוק בנחרצות.

המשיכה הרבנית ואמרה, והרי יודעת אני מקודש כמה וכמה ישועות נפלאות שפעלת בביתך ותפילותיך לאנשי העיר! וכדברך הזכירה לפני כמה שמות של אנשים ונשים ששטחו לפניו את צרותיהם, והוא בירכם נאמנה והבטיח להם שישועו מצרתם, ומכל דבריו לא נפלה שרעה ארצה, וככל אשר דיבר

כן התקיים בהם בשלמות!

על כך כבר לא תוכל לומר "ס'איז גארנישט"... חיכה הרבנית.

השיב לה בעלה הצדיק, אם כבר העלית נקודה זו אסביר לכם ענין זה לאשורו! ואפתח בטיב מעשה נאה שהיה אצל מרן החוזה הקדוש מלובלין ז"ל, פעם הגיע איש יהודי אל הרבי הק' מלובלין והגיש לפניו 'פתקא' לזרע של קיימא, הוא החל בוכה על נפשו שמוה שנים רבות שלא זכו לפרי בטן, וכבר ניסה אצל טובי הרופאים והפרופסורים ולא הצליחו להעלות לו מזור. כראות הרבי את בכיותיו ותתנוונותיו התמלא רחמים עליו ועל זוגתו, והעניק לו את ברכתו הנאמנה שלשנה הבאה בעזרת השם יתבוק בן.

כמובן, מברכת קדשו של הצדיק לא נפלה שרעה אחת, ואכן לתקופת השנה נולד להם בן זכר בריא ושלם יפה תואר שהאיר את ביתם באור יקרות. בשמחתו הגדולה הגיע אותו חסיד ברנה לובלינה, והביא עימו הרבה מגדנות ויירש לכבודה של שמחה, והודה לרבי בכל לב על ברכתו שהתקיימה במלואה, וביקש להוסיף ברכתו לגדלו ולחכמו לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

כטוב לב החסידים בין השרף, וברוכות 'לחיים' ומזל טוב שהרעיפו על ראש בעל השמחה, פצחו בשיר עליו לכבודה של השמחה והישועה הגדולה. השמועה אודות הישועה הפלאית שהמשיך הצדיק עליהם עשתה לה נפנים ברחבי העיר, ועוד ועוד חסידים עלו ואתכנסו למסיבה הגדולה שבבית המדרש והכל שמחים וצוהלים על משפחה שלמה בישראל שזכו לצאת מצרה לרווחה ומאפלה לאורה.

היה שם בלובלין אחד החסידים שאף הוא פקדו אותה צרה ל"ע, בהיותם קרוב לחמש עשרה שנים לאחר הנישואין ועדיין לא זכו לזרע של קיימא. אף חסיד זה כחבריו הזכיר את עצמו לפני החוזה הק' כמה וכמה פעמים, בהגשת קוויטלעך בעיתותי הרצון, ואף על פי כן עדיין בוששה ישועתו.

כאשר ראה אותו חסיד את התגונות הגדולות שבישועת חבריו כאב ליבו, ובצערו הגדול נכנס אל הרבי בלב נשבר ושאלתו בפיו, מה נשתנה הוא מחבריו, אני עקב מזה שנים וחברי אף הוא היה עקב כמוני, שינוי ביקשנו והעתרנו בקודש באותה בקשה, מפני מה הוא נושע ואנכי לא נושעת?

אסביר לך, האיר החוזה את עיניו, ואספר לך גופא דעובדא.

הנה אותו יהודי כשראה שצרתו צרה, והרופאים מייאשים והחשכות והקדרות שבביתו מתגברות, החליט לצאת בניסיוע ללובלין בבקשת הישועה. אך לרש אין כל, ולא מצא מעות בביתו בשביל נסיעה רחוקה כסו. החל אפוא האיש לחסוך ולצבור קומץ על יד, הוריד פרוטה מפה ופרוטה משם, לוה מעט מן החברים, עד שהעלה ביזו כדי סכום הנקוב לנסיעה, ויצא לדרכו לבקש את ברכתו.

לאחר שקיבל את הברכה בלב שלם האמין בה בתום לב, הוא התמלא שמחה גדולה וכל לבבו נפשו התמלא אמונת צדיקים, והיה 'בטוח' במאת האחוזים שאם הצדיק גוזר הרי בוודאי הקב"ה מקיים, ולא יפר השי"ת ח"ו את הבטחת הצדיק.

כשיצא לדרכו חשב הרי מתגוררים אנו בכפר רחוק ונידה, ומי ידע אם ניתן להשיג גם את כל צרכי התינוק... ולפיכך החליט לנצל את שהותו בעיר לובלין הגדולה גם לעריכת קניות! הוא לוהה שוב כספים כדי צורכו, ויגש לרוכש ערילה ועגלה, חיתולים ומוצצים, בקבוקים ובגדים, וכל הנצרך לתינוק הקטן העתיד להיוולד להם. הוא העמיס את כל התכולה התינוקית הזו אל העגלה ויצא לדרכו לביתו, כשליבו סמוך ובטוח באמונה שלמה בהשם ובעבדיו הצדיקים.

כשנכנס לביתו עם הבשורה הטובה שבפיו, ועם כל אותה קנייה רבת, שמחה עימו זוגתו מאד, ושניהם יחדיו ערדו וחיוקו זה את זה וזו את זה באמונה וביטחון שלמים, כשליבם מלא תקוה וצפייה ועיניהם נשואות לשמים, עד שבזכות אותה אמונה תמימה זכו אכן לראות בישועתם הגדולה.

עתה, המשיך הרבי, הבה נראה כיצד נראית לה בקשתך שלך... הנה נכנס אתה העירה לצורך מסחרך, כדי להסדיר את ענייני הביזנס... אך חושש אתה מאשתך שתשאול לאמר, אם כבר הגעת עד לובלין מדוע לא 'קפצת' שם לרגע לבקש לנו ברכה מפי הצדיק? - לפיכך נמצאת לך איזו הפסקה זעירא מן העסקים הגדולים, ו'קפצת' לכאן כדי 'להסדיר' את ענין הבקשה... ואכן 'עברת' את התהליך, נכנסת - ביקשת - והתברכת, ותיכף יצאת להמשך הביזנעס... כשאני מייחל בשום תקוה לשמים, ולא נותן כמעט 'סיכויים' לאותה ברכה להתגשם, בליכך פנימה כבר התייאשת מקיום הברכה לגמרי! לא אמונה בהשם יתברך ולא במשה עבדו! ובכך קלקלת כמונן במו ידיך את כל צינורות השפע, וישועתך ממך והולאה!

הלך מוסר השכל הנלמד לנו מטיב זה המעשה, סיים הגה"צ רבי שמעון סופר את סיפורו הנעים, שעיקרה של ישועה מיתלא תלי וקאי באותה אמונה של מבקש הישועה! לא 'אני' פועל ישועות ולא אני ממציא הברכות כלל וכלל, רק אותם יהודים כשרים ותמימים שליבם מתמלא אמונה פשוטה "כי אני ה' בקרב הארץ", ומשליכים יתבוק על עבדיו הצדיקים, הם ממשכימים בעצמם בכך את ישועתם הגדולה.

מצד עצמי, המשיך הרב בחיזוק עמדתו, אינני צדיק כלל... ואכן תשובתי ס'איז גארנישט! במקומה עומדת... כי רק אותה אמונה תמימה שמאמינים הם בי שאני צדיק, הגם שטועים בי ואינני צדיק כלל וכלל, מספיקה היא אותה אמונה יוקדת שבלבם הטהור כדי למנות אותי | הפשך בעבוד הבא <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

סיפר מורינו הרב שליט"א 'רחמיך מתגוללים'...

אפילו לא שמתי לב איך שהתגלגלתי מהמיטה לרצפה תוך כדי שינה.

אני אישה מבוגרת שחיה לבד מצאתי את עצמי בשעה ארבע לפנות בוקר על הרצפה הקרה ללא יכולת לקום לבד, מחמת נכות.

המזל הגדול שלי שבהשגחה פרטית בדיוק באותו לילה נרדמתי עם הפלאפון עלי מכיוון שהאזנתי לשיעור שאחין שלי ביקש שאאזן לו. התקשרתי לאחיין שהגיע כעבור שעה וחצי לחלץ אותי. אילולי האחין שלחץ עלי להאזין לשיעור אזי שהפלאפון היה מחוץ לטווח שלי ולא הייתי יכולה להזעיק עזרה.

בעלת המעשה: ר.ט.

• • • • •

'רחמיך מתגוללים'... 2

שבועיים לפני החתונה התבטל השידוך בהסכמת שני הצדדים.

נשארתי עם סכום של עשרות אלפי שקלים שכבר שילמתי לאולם כמקדמה. הסכום הזה הופך לכסף שהאולם חולט לעצמו כפי שכתוב בהסכם על ביטול אירוע שבועיים לפני מועד החתונה.

קשה להפסיד כספים שבאו בקושי רב וניסיתי לקבל באהבה וכלפי חוץ הפגנתי חוסן וביטחון בה' יתברך שהכל לטובה, אבל בכל זאת הצביטה בלב נשאר.

עד לאותו בוקר כאשר חבר שלי מהשיעור של חובת הלבבות לקח אותי לשיחה וניתחנה את העניינים בהשקפה של אמונה והשגחה פרטית. כמובן שאין אנו יודעים חשבונות שמים אבל מה שבטוח זה שהכל מכוון ומדויק ואם נשאר כספים באולם אזי שבטח ובטח יש סגירת חשבון והמעגל נסגר באופן הכי מדויק שיש ללא כל טעות. בגמר השיחה מרוב התרגשות שהכל לטובה פצחנו בריקוד של שירה והודיה בשיר הידוע 'הטוב כי לא כלו רחמך והמרחם כי לא תמו חסדיך' וכך ניטרנו בריקוד השמחה עד כלות הנשימה.

נפרדנו לדרכינו כאשר לא חלפו להם שתי דקות תמימות מגמר הריקוד והפלאפון צלצל כאשר מאחורי הקו מנהל האולם שהודיע לי חגיגת כי נכראה שהאולם יושכר בלילה של החתונה והכסף שלי יחזור לי במלואו!!!

התקשרתי לידידי שהגיב בפשטות כי כך מקובלני מרבן גמליאל רבינוביץ שליט"א שכאשר האדם מקבל גזירותו יתברך באהבה אזי שתיכף מסתדרים לו כל ענייניו ואכן חשתי שקבלתי באותו רגע גזירות יתברך באהבה אמיתית ואכן הישועה הגיעה באותו דקה ממש.

בעל המעשה:ג.ב.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922

